nieuws

Wel of niet de vrijstelling vragen als focusbedrijf?

nieuws

In juni keurde de Vlaamse regering het gewijzigde Mestdecreet goed. Het vijfde mestactieprogramma (MAP5) werkt meer gebieds- en bedrijfsgericht aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelstellingen. Plots wordt dat heel concreet nu landbouwers van de Vlaamse Landmaatschappij een brief ontvingen die ingaat op de gevolgen op bedrijfsniveau. Wie te horen krijgt dat meer dan 50 procent van zijn areaal in een gebied ligt waar te hoge nitraatconcentraties gemeten worden in het water, moet als zogenaamd 'focusbedrijf' bijkomende maatregelen nemen. Door op eigen kosten stalen te laten nemen van het nitraatresidu kan een landbouwer proberen aan te tonen dat zijn bedrijfsvoering geen risico inhoudt voor de waterkwaliteit. Bij een positief resultaat bekomt hij vrijstelling van de status focusbedrijf. Pakt de bedrijfsevaluatie negatief uit omdat er in het najaar nog te veel stikstof in het bodemprofiel zit, dan kan de boer er extra maatregelen bovenop krijgen. Aangezien extreme droogte in deze periode niet bevorderlijk is voor het nitraatresidu in het najaar doet elk focusbedrijf er goed aan om zorgvuldig af te wegen of het wel de moeite loont om de vrijstelling te vragen.

12 JULI 2015 – LAATST BIJGEWERKT OM 4 APRIL 2020 15:22

Lees meer over:
mest

In juni keurde de Vlaamse regering het gewijzigde Mestdecreet goed. Het vijfde mestactieprogramma (MAP5) werkt meer gebieds- en bedrijfsgericht aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelstellingen. Plots wordt dat heel concreet nu landbouwers van de Vlaamse Landmaatschappij een brief ontvingen die ingaat op de gevolgen op bedrijfsniveau. Wie te horen krijgt dat meer dan 50 procent van zijn areaal in een gebied ligt waar te hoge nitraatconcentraties gemeten worden in het water, moet als zogenaamd 'focusbedrijf' bijkomende maatregelen nemen. Door op eigen kosten stalen te laten nemen van het nitraatresidu kan een landbouwer proberen aan te tonen dat zijn bedrijfsvoering geen risico inhoudt voor de waterkwaliteit. Bij een positief resultaat bekomt hij vrijstelling van de status focusbedrijf. Pakt de bedrijfsevaluatie negatief uit omdat er in het najaar nog te veel stikstof in het bodemprofiel zit, dan kan de boer er extra maatregelen bovenop krijgen. Aangezien extreme droogte in deze periode niet bevorderlijk is voor het nitraatresidu in het najaar doet elk focusbedrijf er goed aan om zorgvuldig af te wegen of het wel de moeite loont om de vrijstelling te vragen.

De Vlaamse Landmaatschappij (VLM) toerde de voorbije weken door Vlaanderen om land- en tuinbouwers te informeren over het nieuwe mestactieprogramma. Acht voorlichtingsvergaderingen vonden plaats, vooral in regio's waar de waterkwaliteit onvoldoende verbetert. Iedere provincie werd aangedaan, West-Vlaanderen zelfs drie keer. Ondertussen ontving elke land- of tuinbouwer ook

een brief van VLM met toelichting omtrent de basisprincipes van MAP5. Voor het eerst komen landbouwers ook te weten of ze ‘focusbedrijf’ zijn of ontsnappen aan de extra verplichtingen die deze status met zich meebrengt.
In 2015 is 238.000 hectare of 35 procent van het Vlaamse landbouwareaal afgebakend als focusgebied. Dit zijn gebieden waar de nitraatconcentraties in het oppervlaktewater worden overschreden of waar de nitraatconcentratie in het grondwater onvoldoende verbetert. Bedrijven met een areaal dat voor meer dan de helft in focusgebied ligt, worden in 2015 als ‘focusbedrijf’ beschouwd .
De bemesting moet op deze bedrijven met bijzondere aandacht gebeuren en met inachtneming van enkele extra verplichtingen.
Voor focusbedrijven gelden striktere voorwaarden bij de toepassing van dierlijke mest. Vanaf 2015 worden lagere drempelwaarden gehanteerd voor het nitraatresidu op alle percelen van een focusbedrijf. Bovendien is de inzaai van een vanggewas verplicht op alle percelen waar de teelt het toelaat. Een vanggewas zorgt ervoor dat de stikstof die na de hoofdteelt in de bodem achterblijft, opgenomen wordt en niet kan uitspoelen. Vanaf 2016 zal voor bepaalde teelten en meststoffen ook de uitrijperiode ingekort worden, zowel in het voor- als najaar.
Na de oogst van de hoofdteelt wordt de bemesting op focusbedrijven sterk ingeperkt, waarbij stalmest en compost ontzien worden. Bemesten met mengmest en andere meststoffen na de oogst mag enkel wanneer er voor 31 juli al een nateelt ingezaaid wordt. Bemesten met kunstmest na de oogst mag enkel onder dezelfde voorwaarde of wanneer er voor 31 augustus een specifieke teelt (bv. groenten) ingezaaid wordt. Bemesten met effluent of spuistroom met laag stikstofgehalte na de oogst mag wanneer er uiterlijk op 31 augustus een vanggewas wordt ingezaaid en aan een maximale dosis van 30 kilo stikstof per hectare, waarvan maximaal 10 kilo minerale stikstof.
In de toekomst zal de Mestbank een landbouwbedrijf ook als focusbedrijf aanmerken indien de resultaten van een bedrijfsevaluatie onvoldoende zijn. Zo’n bedrijfsevaluatie op basis van nitraatresidumetingen in het najaar kan een bedrijf ook in omgekeerde richting van status doen veranderen. Wie nu, op basis van de ligging van percelen, opgezadeld wordt met het etiket focusbedrijf kan uit vrije wil kiezen voor zo’n bedrijfsevaluatie in de hoop dat het een vrijstelling oplevert. Achterliggende idee is dat een landbouwer kan aantonen dat zijn bedrijfsvoering geen risico’s inhoudt voor de waterkwaliteit.
Een vrijstelling aanvragen (kan nog tot 31 juli, *nvdr.*) mag dan aantrekkelijk lijken, toch kan het voor landbouwers beter zijn om zich te schikken naar hun status als focusbedrijf. Tijdens de voorlichtingsvergaderingen van VLM werd de aanwezigen op het hart gedrukt dat zij de voor- en nadelen van het aanvragen van de vrijstelling goed tegen elkaar moeten afwegen. Pakt het verkeerd uit, dat wil zeggen echt ongunstige metingen van het nitraatresidu, dan wordt een landbouwer namelijk opgezadeld met een bijkomend maatregelenpakket.
De eisen ten aanzien van focusbedrijven zijn op het ene bedrijf makkelijker te implementeren dan op het andere. Daarom meent Ria Gielis, afdelingshoofd VLM-Mestbank, dat het niet per se voor elke land- of tuinbouwer zinvol is om de vrijstelling te vragen. Jan Bries van de Bodemkundige Dienst van België is dezelfde mening toegedaan in de wetenschap dat een bedrijfsevaluatie altijd een zeker risico inhoudt op een negatief resultaat en bijbehorende maatregelen. Wie daardoor zijn bemestingsruimte met 10 of 20 procent ziet verminderen, gaat volgens Bries meer beperkingen ervaren dan van de minder verregaande eisen ten aanzien van focusbedrijven.
Ook het kostenplaatje moet een landbouwer in overweging nemen want één staalname en bijbehorende analyse van het nitraatresidu kost pakweg 60 euro. Bij een bedrijfsevaluatie selecteert de Mestbank een representatief aantal percelen waarop de landbouwer in kwestie metingen moet laten uitvoeren. Per bedrijf worden minimum drie percelen geselecteerd en minimum één perceel per teeltgroep. Bovendien houdt de Mestbank ook rekening met de bedrijfsomvang door als ondergrens de vierkantswortel van het areaal te hanteren. “Een akkerbouwer met 100 hectare zal dus minstens tien metingen van het nitraatresidu moeten kunnen voorleggen”, weet Jan Bries. De evaluatiecriteria van de Mestbank zijn niet zo streng dat elk van die metingen onder de eerste drempelwaarde voor het nitraatresidu moet blijven.
De expert van de Bodemkundige Dienst van België ziet nog een factor om als landbouwer rekening mee te houden: het weer. “We verwachten dat de droogte die we nu meemaken voor een hoger nitraatresidu in het najaar kan zorgen, zeker op percelen waar een teelt van bijvoorbeeld aardappelen of maïs mislukte. Ik hou mijn hart vast als ik op sommige percelen in mijn regio, het Hageland, de slechte stand van de gewassen zie.” Kortom, voor een aantal landbouwers kan het beter zijn om zich te schikken in hun lot als focusbedrijf in plaats van geld uit te geven aan nitraatresidumetingen die averechts kunnen uitpakken.
Eerstdaags besteden we ook aandacht aan de nieuwe fosfaatbemestingsnormen in MAP5.
Meer info: Vlaamse Landmaatschappij
Bekijk hier de videoreportage over focusbedrijven.

VILT vzw
Bd Simon Bolivar 17
1000 Bruxelles

Contact

M • info@vilt.be

Volg ons op:

screenreader.visit us on our facebook page: https://www.facebook.com/vilt.nieuws/
screenreader.visit us on our linkedin page: https://www.linkedin.com/company/vilt-vzw/
screenreader.visit us on our instagram page: https://www.instagram.com/vilt.nieuws
screenreader.visit us on our x page: https://x.com/vilt_nieuws
screenreader.visit us on our bluesky page: https://bsky.app/profile/viltnieuws.bsky.social

---

© 2026 VILT vzw, all rights reserved |
Privacy policy
Copyright
Cookie Policy
Cookie instellingen aanpassen

Crafted by Brigada